

KROM (671) *praep i av*

praep (667), *av* (2).

króm (196), krom (66); króm *MurzOrt*, *GrzepGeom* (3), *Oczko*, *KochPhaen* (4), *KochMuza* (2), *KochPam*, *KochPieś* (4), *KochTarn* (2), *KochFrag* (7), *OrzJan* (2); krom *OpecŻyw* (5), *MurzHist* (14), *MurzNT* (14), *KochFr* (7), *WyprPl*, *SiebRozmyśl*, *JanNKar* (5); króm : krom *Mącz* (145 : 6), *KochPs* (5 : 4), *GosłCast* (5 : 3), *SarnStat* (14 : 6).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

I. Przyimek cum G (667) :

1. *Bez, nie mając(y), nie czyniąc(y); sine Mącz, Cn; citra Mącz; absque Cn* (468) : ty bog [...] ty światłoftz wiekuijftá/ ij zwierciadło krom zmazy *OpecŻyw* 91v, 117v, 179; criftvs był krom pyeruorodnego grzechu *PatKaz I* 11, 2v, 4, 5, 8, 12, 15; jako krom grzechu była począta przez grzechu tak szmyertelnego jako powźednyego zawzdy była y zyla *PatKaz III* 95v, 95, 102, 102v, 141, 150v, 151; rzekł ym ocyec Iacob/ vtzynilifcye iż ia będę krom dzyetzi *HistJóz C3v*, E3; Gdy ziele Pięćperftłh ftłuczefsz famo krom korzenia z ftarem fadłem *FalZioł I* 102d, I 13b, 89a, 92h, 106d, V 5v (25); *BielŻyw* 33; *GlabGad* K3v; *WróbŻołGlab* A5; *LibLeg* 10/66; vkradł [...] paczyerze koralowy dwoye, yednę zefrebrem, a drugie krom frebro *LibMal* 1545/99v; *SeklKat* Fv, F4, M3v, M4, S3, X2v; dobra rzecz ieft y krom boleści [*absque dolore*; przez bolyeszczy *HistAl* 1510/79] oftátney godziny nie wiedzieć *HistAl* B6v; iechał do Sávinyey/ ktora krom żadnego przeciwiánia [*sine contradictione*; bez walceny *HistAl* 1510/124] poddálá fie mu. *HistAl* D; krom poráfki ludu y krom odpowiedzi [*sine occisione hominum et absque altriatione*; procz szabyanya ... y procz sządneho walczenya *HistAl* 1510/477] wpadálz w ręce krolowey Candácis. *HistAl* L7v, D6, F7v, Gv, G4v, I5v (11); *MurzHist* A2, Ev, G3, L3, Ov, T2v; słuchá słowa/ leć trofkanié tego świata [...] zadufzá wnięm słowo i s ftáwá się krom pożytku (*marg*) niepożyteczny. albo niepożyteczné (–) [*infructuosus (marg) sine fructu* (–)] *MurzNT Matth* 13/22, *Matth* 15/16, *Mar* 6/4, *Luc* 1/74, k. 11, 88v (9); *Diar* 30; *GliczKsiąż* Q; *GroicPorz* h4v, ggv, ii3v, kk3v [2 r.]; ná vlicách Ierolimfskich/ ktore fpuftofzále fá bez człowieká/ y bez obywatelá/ y krom bydłá [*absque homine et absque habitatore et absque pecore*] *Leop Ier* 33/10, *Gen* 15/2, *Lev* 1/10, 14/10, 25/18, 18/13 (10); *UstPraw* F; *KochZuz* A3v [2 r.], A4, A4v; *Goski ktv*; *BielKron* 154, 259v; tedyby woleli być zábitemi y krom dułze/ niżby zwycięftwa pozwolić mieli. *KwiatKsiąż* N2, A2; Enodis [...] Króm fęków/ Niefęczyfty/ Niewęzłowáty. *Mącz* 249a; Nullo fine, Króm kónćá. *Mącz* 253a; Quod sine molestia tua fiat. Co zá láską twoyá álbo króm yákiey nieluboścy. *Mącz* 395a, 1b, d, 9a, 14b, 61c (64); *Prot* B4; *GórnDworz* Cc4v; *HistRzym* 42v, 43, 47, 53v, 69v (14); *KochMon* 22; *RejPosWstaw* [21³], [41³]; *BudNT Iac* 2/26; *KochPs* 95 [2 r.], 8; *SkarŻyw* 50, 279, 456 [3 r.]; *StryjKron* 145; *ZapKościer* 1584/48, 1585/53v, 57, 1588/84; iedná [*dusza*] ma być w ćiele/ á druga w kálécie/ Krom téy trudno/ krom owéy źle żyć *KochFr* 111, 42; *KochPhaen* 12, 21; *WisznTr* 5; *KochPam* 83; *KochPieś* 5, 7, 21; *KochTarn* 75, 78; *ArtKanc* Kv; *Paprup* C4v, L2v; *GrochKal* 4; *KochFrag* 14, 16; *KołaKszczęśl* A3v; *WujNT Philip* 2/14; będźie wolno [...] ku potrzebam fwym téz króm płacéy [*sine mercede JanStat* 1095] do iedného mieśiáćá [*chłopów*] obráćáć *SarnStat* 520, 163, 172, 259, 520, 826, 1113; *SkarKaz* 8a, 635a; *GosłCast* 28, 46, 74; *KlonWor* 66.

Szereg: »krom albo bez« (1): Clam me, Króm álbo bes moyey wiadomości. *Mącz* 55b.

Wyrażenia przyimkowe: »krom (wszelkiego) braku, uważenia« = *bez wyjątku, jednakowo* (3 : 1): *Mącz* 187d; Bárwy mi fię krom bráku wżytki podobáły *Prot* B2, B2v; *KochMuza* 26.

»krom swego czasu« = *przedwcześnie* (1): Nie bądź okrutny áni fzałony/ ábys nie vmárł krom fwego czáfu. *BielKron* 81.

»krom liczby« = *niezliczoną ilość razy* (1): iefli fie ná káždy dzień krom liczby/ y pewnego mieyfćá wżędy [*Chrystus*] przemieniáć/ [...] muśi *CzechRozm* 265v.

»krom (wszelakiego *a.* wszego *itp.*) omieszkania, żadnej (*a.* dalszej) odwłoki« (5 : 2): natychmiáft krom ktorégo omiełfkaniá/ z onymi fwiętymi paniámi do Ieruzalem póffla *OpecŻyw* 110v, 28v; *LibLeg* 10/69; pany kłobyge gi wezwála y krom dalńchey odwłoky zadanyu fwemu dofficz vczynycz poruczila. *LibMal* 1548/45v; *Mącz* 233a, 311b; *PaprUp* B2.

»krom żadnego (*a.* wszelkiego) przenagabania« = *bez przeszkód* (2): áby tam iádacy y wráciácy krom żadnego przenágabánia [*sine turbatione aliqua*] przechodzili *HistAl* G4v; *GroicPorz* o.

»krom (słusznej) przyczyny, nie krom przyczyny« = *bez powodu, nie bez racji* (3 : 2): Boć to nám niekrom przyczyny pán Chiftus [!] prawie [...] wykładá *MurzNT* 18v; *KwiatKsiąż* C3v; *Mącz* 1b; *HistRzym* 113; nie będzie wolno Sędzióm krom łfuźnéy przyczyny [*sine legitima causa JanStat* 466] [...] Roków odkłádać *SarnStat* 729.

»krom rozności (*a.* roznice)« (2): *Mącz* 187d; Ták iezni/ iáko piefzy [*padają*]/ krom roznicie *KochSz* B3v.

»krom wszelkiego sporu (*a.* sporności)« = *bezspornie* (2): *Mącz* 119c; Ten Kofcioł/ krom wżelkiego fporu/ pewna rzecz że od Duchá f. był oświecon *RejPosWstaw* [143²].

»krom (żadnego *a.* ktorego *itp.*) wątpienia« = *cunctatione abiecta, extra controversiam, haud dubie, indubie, palam, procul dubio, sine dubio a. controversia* *Mącz* (28): *PatKaz I* 1v; ten półmierczy poydzie do kroleftwa niebiełkiego krom żadnego wątpienia. *SeklKat* Pv, R4v; *HistAl* K2v; *MurzHist* M3v, Qv, S2, T4v; *MurzNT* 11; *Proculdubio* [...] Krom wątpienia bez wątpliwości/ pewnie. *Mącz* 324c, 95c, d, 153c, 161d, 395a (12); *SkarJedn* 65; *KochPs* 174; *SkarŻyw* A3, 337, 442; *KochFrag* 42; *WysKaz* 40.

a. *Bez współdziałania, pomocy, nie z kim (czym), nie przez co (kogo); absque, praeter, sine* *Mącz* (125) : yadam fyą przelż mąza y nyeuyałty narodzył yeua zmąza krom nyeuyałty *PatKaz III* 89, 102v, 145v, 146 [2 r.], 150v, 152v; *HistJóz* Bv; *FalZioł* III 35c; *BielŻyw* n1b 3; Wífelakie fpomozenie niemoze być krom łaski bozey. *RejPs* 190 *marg*; *RejKupSekl* a7, a8v; było miáfto ná wyfokiey gorze z drogiego kámienia krom wapna [*sine calce*] zbudowane *HistAl* L4, I4v, I5v, K8; po wżyfťkiei to źiemii włofkiei/ piłmy fwęmi nie krom ofobliwéi rády pańłkiei/ rośławili *MurzHist* B3, R2v; Gdzie theż fą iáwne dowody przeciw złoczyńcy/ álbo fye łam dobrowolnie zna/ álbo znáć krom męki obiecuie/ táb męki nie trzebá *GroicPorz* bh2, fv; *SeklPieś* 19v [2 r.]; powiedałz dáley/ iż fie to ftáło nie krom obiáwienia Duchá fwięte⁸⁰ *KrowObr* 22v; *Leop Ier* 44/19; *UstPraw* H3 [2 r.]; Ty wżytki rzeczy mowił Iezus przez podobieńłthwá onemu zgromádzieniu ludu/ á krom podobieńłtwá [*sine parabola*] nic im nie mowił. *BibRadz Matth* 13/34; zyemiá będzie krom prace káždy pożytek dáwałá *BielKron* 136v, 50, 158, 194, 209v, 224v, 260v; *KwiatKsiąż* A4v, Bv, B3v, E3v, F2 (7); *Assa vox*, Yeden głós krom drugich głółów/ álbo/ fpiewaków. *Mącz* 18b, 4b, 28a, 85c, 110c, 149a (37);

Prot A4v, C4; Może to [mierzenie] tedy być przez instrument/ y króm inŝtrumentu. *GrzepGeom N3*; *HistRzym 49v, 68*; *BielSpr 36v*; wiára krom vczynkow [sine operibus] martwa ieŝt. *BudNT Iac 2/26*, *Rom 4/6*, *Hebr 7/10[20]*, *11/11[6]*; *PaprPan P, Ff3v*; krom náuki [sine literis] wiela rzeczy zawiŝláne przyczyny/ żadnym ŝpoŝobem odwiŝláne [...] być niemogá. *ModrzBaz 130*; *SkarJedn 367*; *KochOdpr A4v*; *Oczko 35*; *SkarŻyw 27, 364, 456 [2 r.]*; *KochFr 74, 88 [2 r.]*; *KochPhaen 7*; *KochPieŝ 44*; náŝze ŝpráwiedliwoŝci/ nic nie ŝá krom twey dobroci. *ArtKanc M19, L9, O16*; *PaprUp Kv*; *KochFrag 42 [2 r.]*; *WujNT 717*; Miŝtrz żadnych pakt ŝtánowiŝ nie ma krom Króla Polŝkiego. *SarnStat 1095 marg*; Poŝilem ŝie krom ŝáŝniéy *GosŝCast 20, 20*; *WujNT Matth 13/34*; *SarnStat 110, 985*; *KlonFlis C3*.

Przysłowie: Sine Cerere et Bacho friget Venus, Króm pywá y chlebá nie ŝtroyi fyrleyów bábá. *Mącz 137a*.

Wyrażenie przyimkowe: »krom (czyjej a. żadnej itp.) pomocy« (6): *PatKaz I 4*; ŝwzyáty Nikolay [...] narodzywŝy ŝyá wnetky ŝtánáŝ wmyednyczy krom czlouyeczey pomoczy *PatKaz III 112, 112*; *BielKron 295*; *Mącz 210b*; *KochFrag 15*.

b. *Bez uwzględnienia, wbrew, pomijając, nie zwracając uwagi na kogo (co), nie licząc się z kim (czym); sine Vulg; praeter Cn (54)* : Pokladiáŝ ŝwa nadzieię y wiarę w ludziach vmarlich/ wodpuŝciech [...] w Czarciech/ y ynich rzeczach krom páná boga ten grzeŝzi *SeklKat D4v, D3, D4 [2 r.]*, *K3, T2v*; *MurzHist C3v*; nie ŝeby ludzie vmarli/ mogli [...] co ŝię ŝnami dzieie widzieŝ/ Iako tego niektorzy/ krom wŝe^{mu} [!] piŝma ŝwiętego [!] za iŝtotná rzecz nauczaia. *MurzNT 199*; *KromRozm III K*; Wŝzelki kthory mowi krom piŝmá Swiętego [...] miey go zá Wilká w trzodzie owiec *KrowObr 20*; krom roŝkazánia twego [absque tuo imperio] nie ruŝzy żaden [w Egipcie] ręki álbo nogi *Leop Gen 41/44*; *KwiatKŝiż M4*; Petulanter invadere in filiam alicuius. Króm wŝzelákiego wŝtidu do dzieweczki ŝie drzeŝ. *Mącz 296c, 191d, 192a, 221d, 329d*; *Prot B3v, D2v*; doŝyŝ ná ŝámyym duchownym pożywánium y piŝciu/ procz chlebá y winá: co teŝ y o ponurzeniu trzymáia [...] by ná duchownym ŝámyym tylko miało być doŝyŝ/ krom wodne^{go}. *CzechRozm 266v*; *SkarJedn 214, 385*; *ZapKoŝcier 1582/33*; *CzechEp 109*; *ArtKanc H13v*; meza zacnego pogimawŝzi/ kro^m wŝzelkiego prawa ŝtracic dal. *PaprUp I3, I3*; *WujNT Hebr 9/28*.

Wyrażenia przyimkowe: »krom czasu« (1): to krom czaŝu przyŝzczyc rozumu yeŝt ŝyá ukazalo [...] gdy krom pomoczy uetrzech leczyech ŝama przeŝz pyáthnáŝzczye ŝtopyenyow ueŝzla *PatKaz III 112*.

»krom wiadomoŝci [czyjej] (a. wiedzenia)« = *bez wiedzy, nie powiadamiając kogo; clam Mącz (9)*: *LibLeg 11/170v, 186*; Przeczeŝ ták vczyniŝ/ ŝeŝ krom wiedzenia mego zábraŝ corki moie [clam me abigeres filias meas] *Leop Gen 31/26*; *BielKron 64v*; Inŝciente me, Króm moyey wiadomoŝci. *Mącz 372d*; *HistRzym 107v*; *RejPosRozpr c4*; ieŝli krom wiadomoŝci y zwolenia [sine scitu et consensu *JanPrzyw 5*] téyŝe ŝzlácty y Pánów zechcemy budowáŝ *SarnStat 126 [idem] 883*.

»krom woley [czyjej], dozwoŝenia, przyzwolenia, zwolenia« = *absque indulgentia Mącz; sine consensu JanPrzyw (9 : 8 : 1 : 1)*: *LibLeg 6/157, 11/11v [2 r.]*, *170v, 187*; zaprawdęby wielká chuaŝ miał gdyby krom dozwoŝenia y woley náŝzey [absque nostra licentia; bez naszey woley *HistAl 1510/115*] Macedoniá rŝádziŝ *HistAl C7*; *LibMal 1552/168v*; Ieŝli [...] odmieniŝ by ŝye Contrákt/ y odnowiŝ krom przyzwolenia rękoymiego/ tedy [...] Rękoymia od rękoiemŝthwá bywa wolen.

GroicPorz r3v, i3v, i4, p4; *Mącz* 1d, 388a; panna krom woley Oycowłkiewy wnet go wypuściła od onego więzienia *HistRzym* 5; *SkarŻyw* 196, 333; *ZapKościer* 1588/77v; *SarnStat* 126, 883.

2. Oprócz, z wyjątkiem, tylko nie (a. tylko tak); praeter *Mącz*, *Cn*; extra *Mącz*; excepto *guod*, praeterquam *Cn* (149) : *PatKaz I* 10; *PatKaz III* 107v, 131; iechali też śnim wżytcy ftarłfy [...] Iozef zbracyą śwą krom dzyatek y bydla ktore zoftawili wziami Eipłkiewy *HistJóz* E4, A3, E3, E3v; *MetrKor* 57/120v; Wezmi [...] oliwy czterzy łyzki/ ocztu mało czo więczey/ fiarki garzłć/ orzechow włoſkich za poł grołza, Ty wżitki rzeczy vpalić aż łzczernieią (krom oliwy y ocztu) *FalZioł* V 108v, V 48v, 67v; bo fie wżitki rzeczy (krom Boga) mienią *BielŻyw* 170, 97 [4 r.], 116, 158; *GlabGad* G7; *SeklWyzn* F4, Gv, N4v, T2v, V2; Kokodrillow/ ktorzy fie vftawicźnie po oney rzece tułali krom miełiącą Lipcą y Sirpnią [excepto mense iulii et augusti]. *HistAl* I4; *MurzHist* E3; *MurzOrt* B; *GroicPorz* t4; Krom miałt [Absque urbibus] ktore ftály ná pagorkách y gorách łypánych/ ine (włfyftkie) łpalił lud Iłráelłki *Leop Ios* 11/13, 1. *Cor* 15/27; *Goski* x3; Nic włafnego krom żony á łzábłe nie máią *BielKron* 296v, 5v, 10, 116v, 268v, 279 (11); *KwiatKsiąż* M4; Extra to unum omnes culpamur, Króm ciebie łamego wżifłtkim nam wynę dáya. *Mącz* 112b, 103a, 157b, 247d, 319c, 325c (7); *HistRzym* 7v, 21v, 34v, 73v, 84v (6); *SkarJedn* 160; *KochPs* 183; *ZapKościer* 1584/45v, 1585/62v; *StryjKron* 260, 305, 309, 320 [2 r.], 547 (7); *KochFr* 115; *KochSz* C; *ArtKanc* A14v, L7; *ActReg* 10, 22; *KochFrag* 30; *JanNKar* Dv; Króm Wárfzáwy moze mieyfce Séymowi odmięnić *SarnStat* 28, 959; *CzahTr* C2v; *GoslCast* 37.

Wyrażenie przyimkowe: »krom tego« [w tym: ze zdaniem podrzędnym (3)] = excepto hoc *Mącz* (4): niemógł tam żádné⁸⁰ cuda vczynić krom te⁸⁰ że trochę niemocnych [...] vzdrowił [non poterat ibi ulla efficacitate facere si non paucis infirmis (marg) nisi paucos infirmos (-) curavit] *MurzNT* Mar 6/5, k. 101; *Goski* A3; *Mącz* 35d.

a. Nie licząc, nie biorąc pod uwagę (35) :

a. Przy odejmowaniu, odliczaniu części z całości (9) : *HistAl* G8v; Ktora liczbá/ znaczy iedennałcie zwolennikow Pána Kryftułowych/ krom Iudałzá ktory Pána wydał *GroicPorz* d2v; Haeredem facere ex deunce, Yedenałcie części [...] dáć/ álbo wżifłtko ymienie króm dwánałty części. [...] Haeres ex dextante, Ná ktorego wżifłtko ymienie przypáda króm łzołtey części. *Mącz* 152b–c, 83c [2 r.], 378a; *WyprPl* B2v.

W sposobie liczenia (1): Undequinquaginta [...] Krom yednego pięć dziefiąd álbo dziewięć y czterdziełci. *Mącz* 503a.

β. Przy sumowaniu (np. wojska, strat, majątności itd.) (26) : *FalZioł* IV 50a; Poczłt drabow Alexandrowych był trzy łta, á trzy tyfiące krom pachołkow. *BielŻyw* 164; Mężow też Iłráelłkich/ krom łynow Beniámin [absque filiis Benjamin]/ było po czterzy kroć łtho tyfiący boiownikow *Leop Iudic* 20/17, *Gen* 46/26; więźniow żywych krom zábitych łzełć tyfiąc przywiedli. *BielKron* 371; krol Káżimierz dárował łwoię wnuczkę Cefarżową dziełfyacją tyfiąc złotych we złoćie/ krom inych kłenotow. *BielKron* 375v, 23v, 41, 54, 150, 192 (12); *BielSpr* 10v; ołmdziefiąt tyfiący łudu Rycerłkiego Koronnego było/ krom Woźnic/ kuchářzow/ y inłzych zářzkodnych łudzi/ ktorych o czterdziełci tyfiący było *StryjKron* 672, 300, 677, 697, 747, 757, 782; *ActReg* 4v, 163.

b. *Niż, inny niż, ponad* [w tym: w zdaniu pytajnym (7)] (25) : dzyewka ono moia iest panna tzyftá [...] ktora nigdy męža nye widzyła krom mnie *HistJóz* B4; *SeklWyzn* c4v; *SeklKat* D3; *Diar* 51; *GroicPorz* A3v; niemálz inego Bogá krom ciebie [*absque te*]/ ze wślytkich o kthorychezmy flycháli nálfymy wślymá. *Leop* 1.Par 17/20; by też więc y my/ ábo y Angioł z niebá/ powiádał wam Ewángeliá krom they ktorałmy wam opowiadáli [*praeterquam quod evangelizamus*]/ niech przekłętym będzie. *Leop Gal* 1/8, *Tob* 13/4; nie profté Lineae, iedny fą Okrągłé/ drugié fą Zátoczóné/ drugié Krzywé: á inłzé króm tych/ zowá Zámotáné *GrzepGeom* C2, C2; *KochPs* 20, 25 [2 r.], 26; *CzechEp* 328; Bo z rymów/ co zá korzyść króm prózného dźwięku? *KochMuza* 25; *ActReg* 22; *GrabowSet* I4v; *OrzJan* 96; *JanNKar* C3v; *SiebRozmyśl* G2; *GosłCast* 19.

Po comp (1): A któż ci milfzy/ krom páná? *GosłCast* 30.

W dekalogu (2): Niebędzież miał Bogow ynich krom mnie. *SeklKat* B2 [*idem*] D2v.

c. *Chyba że, tylko kiedy* (5) : Grzełá ktorzy rofwodzą ftdlo małzenfkie krom czudzoloftwa *SeklKat* K3, Vv; *RejKupSekl* a8; Zadny niema być pozwan iedno przes Woźnego/ krom wielkiego wyftępku *UstPraw* H3; *SarnStat* 769.

3. *Poza (obrębem, zasięgiem, zakresem); citra, extra, seorsum* Cn (46) : flufzalo yzby bog adama (y) yevá anyoly fthworzył [...] krom grzechu krom moczy zlego ducha *PatKaz I* 5; *PatKaz III* 103v; powfcieğać/ cialo fwoie od wfzelkiego vczinku cielesnego/ y miłly krom ftdla małzeńfkiego. *SeklKat* K2, K, K3v, V2; *KromRozm II* yv; *GroicPorz* k3; Przylięgi [...] ták ná Seymie iáko y krom Seymu máią być odflýłáne do powiátow *UstPraw* K2; *SkarŻyw* 93; *ArtKanc* E6, T5v; áby żaden Norembereczánin/ álbo infzy obcy kupiec/ nieśmiał w Krákwie krom głównych Iármárków towarów fwych przedáwáć *SarnStat* 960, 159, 959.

W dekalogu (2): *SeklKat* B3; Siodme, Grzechu nieczyftego/ ftrzeż fię krom ftdlá fwiętego. *ArtKanc* M3.

Wyrażenie przyimkowe: »krom oczu« = *poza oczyma, w nieobecności* (1): W oczu niekogo chwalić, á krom oczu obmawiać, nie flachetnego rzecz iest. *BielŻyw* 52.

a. *Poza obrębem, na zewnątrz* (12) : zeymi z ognia/ á tak miefzay krom ognia *FalZioł* V 108; Thatharzy Przekopfcí [...] po polu miefzkaia według fwego zwyczaiu/ takież y krom wyfpu [*extra insulam*] *MiechGlab* 72; *SeklKat* Q3; od kołcyoła pofpolitego/ o krom ktorego/ yáko krom łodzyey Noego w potop/ [...] nikt nye będzie zbáwyon *KromRozm I* Ev; fpaliłz go ná mieyfcu ofobliwym domu krom Swiátnice [*extra sanctuarium*] *Leop Ez* 43/21; *BielKron* 79v; *Mącz* 371a; *SkarJedn* 6; nocowáć nigdziefz krom kłáfztoru niemogę. *SkarŻyw* 252; Wié żeś wálzá K.M. iest ten/ którégo poddáni domá wielkim Królem/ króm domu/ fczęfliwym [...] Hetmánem wślytkié narody przyznawáią. *OrzJan* 75; *SarnStat* 1166; *SkarKaz* 455b.

b. *Pozatem, ponadto, i też* (16) : Do kołcioła lepak żywego boga krom infzych przypraw kołcielnych, ftoł złoty [...] połłał *BielŻyw* 114; zadlużiłem fię o półtora fta Złotyeh krom praciey y korygowania *RejKupSekl* a6; *GroicPorz* i3; żeby mu dawano ná káždy dzień bochen chlebá/ krom warzey [*excepto pulmento*; oprócz potráwy *WujBib*] *Leop Ier* 37/20, *Num* 6/21; *BielKron* 3v, 38v, 95; Tres minas pro istis dedi praeter vecturam, Króm furlonu. *Mącz* 319b; *KochPhaen* 6; Krom tego

Polkięgo/ ch/ vżywáią przed się Polacy láméy áspirátiiéy téy/ h/ JanNKar E4v, Dv, H2; SkarKaz 550a.

Wyrażenie przyimkowe: »krom tego« = *i tak* (2): *PaprUp* L3v; Co zá głupítwo moy Boże/ ráną ná śmierć gonić/ Gdyż iádu iey krom tego nie możesz się z chronić. *RybGęśli* B2.

** *Bez wystarczającego kontekstu* (5) : *Citra etiam significat sine*, Bez/ króm. *Mącz* 54c; *Praeter praepositio* [...] Króm/ nád/ mimo. *Mącz* 319b, 247c, 319c [2 r.].

II. *Prawdopodobnie przysłówek, uwydatnia i wyłącza jedyną możliwość z treści zaprzeczonej: tylko, oprócz, poza* (2) : *Nihil mihi reliquit praeter paululum pecuniae*, Nic mi nie zostawił króm trochę pieniędzy. *Mącz* 319b.

Szereg: »krom albo wyjąwszy« (1): *Nemo id dixit praeterquam Cicero*, Nikt o tym nie pisał króm albo wyjąwszy lam Cicero. *Mącz* 319c.

*** *Dubium* (1) : A gdzieby na pierwszy pozew nie stanęli, taką Summę przepadaia, strona krom strony *Zapkościer* I4.

Synonimy: **I.1.**, **2.** *bez, oprócz, przez.*

Cf [**KROMBOŻNY**], **KROMIA**, [**KROMIE**], **OKROM**

MK